

AGG ZOLTÁN

A szerkesztő jegyzetei*Editorial Notes*

•

SZERZŐ:

AGG ZOLTÁN, egyetemi docens, Pannon Egyetem, Társadalomtudományi
Intézet, comitatus91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9004-6234

JEL kód: Z00**AUTHOR:**

ZOLTÁN AGG, Associate Professor, University of Pannonia, Institute of
Social Sciences, comitatus91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9004-6234

JEL code: Z00

Új rovatot indítunk. Komoly hagyománya van a magyar folyóiratokban a szerkesztői üzenetek rovatnak. Ezen keresztül a szerkesztők nemcsak a szerzőknek üzennek, hanem az olvasókat is tájékoztatják a szerkesztőségi eseményekről. A hosszú átfutású periodikák esetében a szerkesztőség csak lassan tud reagálni az aktuális eseményekre. Erre való manapság a honlap, erre használható a közösségi média. A Comitatus azonban elsődlegesen nyomtatásban (pdf-ben, elektronikusán és papíralapon) megjelenő lap, nem egy folyton frissülő elektronikus újság, amely rövid híreket is közöl.

Am a rövid közleményekre is van igény, ezért indítjuk – a jobb híján – A szerkesztő jegyzeteinek nevezett rovatunkat, amelyben a szerkesztők röviden beszámolnak a szerkesztőséget érintő eseményekről. Mivel itt nem kötnék bennünket a szigorú tudományos követelmények, ezért mód van szubjektív megnyilvánulásokra is. Az itt megfogalmazott esetleges kritika is mindig csak az illető szerző (és nem a szerkesztőség) álláspontja, amelyre természetesen szívesen várjuk az észrevételeket. A fő célunk azonban a figyelemfelhívás, a tájékoztatás, az ismeretterjesztés.

KÖNYVBEMUTATÓ

Lapzártánk után, február 18-án kerül sor annak a tanulmánykötetnek a bemutatójára, amire az egyik szerkesztője, Bódi Ferenc már évek óta készült. Valóban, hatalmas vállalkozás volt az önkormányzati választások három évtizedes történetét bemutatni. A kötet ennél is többre vállalkozott, hiszen az önkormányzatiság témakörét átfogóan is vizsgálja. Így a címe pontosan: Önkormányzati választások, az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon (Szerkesztette Bódi Ferenc és Pálné Kovács Ilona).

A tanulmányokat megalapozó kutatások a Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézetének szervezésében készültek. (Tavaly tavasszal még HUN-REN, ma már ELTE keretek között.) A társadalomtudományoknak, és ezen belül különösen a pártoktól független politikatudománynak, a mai finanszírozási helyzetében komoly lobbitevékenységet igényelt a pénz előteremtése. Különbféle pályázatokon az Intézet eredeti gazdája, a Magyar Tudományos Akadémia mellett a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, a Pannon Egyetemért Alapítvány és a Magyar Faluszövetség is támogatta a kiadvány megjelenését.

A kötet megvalósításában a Comitatus Önkormányzati Szemle állandó szerzői és szerkesztői is komoly szerepet kaptak. Így a kötet említett két szerkesztőjén kívül lapunk szerkesztőbizottságának elnöke, Zongor Gábor és a jelen írást is jegyző főszerkesztő, Agg Zoltán is bekapcsolódott a munkába. Be kell vallanom, hogy nem hittem abba, miszerint sikerül összeszedni a pénzt a nyomtatott kiadványra. Ezért energiáinkat elsődlegesen a 2024-es önkormányzati választás eredményeinek bemutatására koncentráltuk, s az ezt bemutató tanulmányokat a 2025-ös tavaszi számunkban sikerült is megjelentetnünk. A harminc évet átfogó tanulmánykötetben részben ugyanazok a szerzők. Átfogó szemléletmóddal, 1990-től napjainkig visszatekintve közelítjük meg a témát és a több, mint kétszeres terjedelemnek is hála, több új szerzőt is megismerhetünk.

Kicsit szomorkás büszkeséggel kell megállapítanom, hogy Zongor Gáborral, Szegvári Péterrel és Péteri Gáborral mi már a „nagy öregek” közé tartozunk. A minket követő generációt Bódi Ferenc és Kákai László képviseli, majd jön a már jóval fiatalabb generáció: Dobos Balázs, Szabó Tamás, Kovácsik Tamás. Ők valamennyien folyóiratunk szerzői is voltak. Új nevekkal is megismerkedhetünk, a még fiatalabb generáció köréből. Így Dobos Gábor, Bódi Dániel, Patyán László és Kardos Rita mellett az interneten és a televíziókban a legnagyobb ismerettséggel rendelkező Bódi Mátyás (Választási földrajz) is szerepet vállalt.

Amint azt az előszót jegyző Navracsics Tibor miniszter megállapítja: „jelen tanulmánykötet teljes képet nyújt az érdeklődő olvasóknak, mind az önkormányzati működésről, mind a magyar demokrácia elmúlt több, mint 30 évének fejlődéséről.” Természetesen teljes képet nem tudunk nyújtani, hiszen például hiányzik az a fejezet, amelyik a megyei jogú városok választásait és polgármestereit teljes körűen mutatta volna be; ebben sajnálatos módon nagy felelőssége van e sorok írójának is, aki végül nem tudta elvállalni ez a nehéz feladatot. (Az esettanulmányok között Miskolc és Szeged szerepel.) Szó esik viszont többek között az önkormányzati autonómiáról, a helyi közszolgáltatásokról, a pénzügyi szabályozásról, a területi forráselosztásról, a civil szervezetekről, a nemzetiségi választásokról, a (vár) megyékről és természetesen a fővárosról, sok-sok adattal, térképekkel és ábrákkal.

A miniszter úr azért is nagy hasznát veheti e kötetnek, az azt megalapozó kutatásoknak, mivel ő és pártja ezekben a hónapokban is éppen az önkormányzati törvény megújítását szolgáló javaslatokat kívánja kidolgozni, s azt a parlamenti választások után előbb a kormány elé terjeszteni, majd az Országgyűlésnek is benyújtani. Ehhez azonban a Fidesz-KDNP pártszövetségnek ismét kétharmaddal kell győznie, hiszen a magyar önkormányzatokról szóló törvény a sarkalatos jogszabályok közé tartozik. Ahogy a miniszter úr írta: „a kötet nem pusztán elemzi a magyar önkormányzatiság és az önkormányzati választások eddigi történetét, hanem jövőbeli irányzatokat is felvázol, amelyek fontosok lehetnek a helyi közösségek önállóságának és versenyképességének megőrzésében.”

A kötetről természetesen egy alapos, minden tanulmányt részletesen tárgyaló recenziót is meg kívánunk majd jelentetni. Egyelőre csak annyit, hogy érdemes megvásárolni a Gondolat Kiadó webáruházából, hiszen a gazdagon adatolt és illusztrált kötet a támogatásoknak köszönhetően színes térképekkel tudott megjelenni. A kötetet kedvezményes áron, pdf formátumban e-könyvként is meg lehet vásárolni és így ezeket a térképeket ki is lehet nagyítani és tanulmányozni.

MÉG EGY KÖNYV AZ ÖNKORMÁNYZATISÁGRÓL

Eredményes szakmai évet zárt 2025-ben Zongor Gábor és Szegvári Péter. Az említett, nagy önkormányzati köteten túl, annak mondanivalóját is kiegészítve ők egy karcsúbb kötetet is összeraktak Szabó Tamás vezérletével. Ennek címe: A magyar önkormányzatiság útja a helyi hatalomtól a szakadék széléig.

A kötet a Gondolat Kiadó PROGRESS könyvek sorozatában – Ágh Attila szerkesztésében – jelent meg és esszé kötetként hirdeti magát. Tartalmilag a két fő részt író szerző, Zongor Gábor és Szabó Tamás fejezetei után, a kötet végén Szegvári Péter írása valójában egy vitacikk. Míg a két egyetemi oktató lényegében egy kisebb tankönyvet vagy ha így jobban tetszik, oktatási segédanyagot írt. Ebben a saját véleményüket is leírják, de ugyanakkor tényszerűen elemzik az önkormányzati alapfogalmakat, a magyar önkormányzati rendszer kialakulását és változását 1990 és 2010 között (ezeket írta Zongor Gábor), majd a könyv második felében a magyar önkormányzati rendszer alakulását 2010-től napjainkig bemutatják. Ez utóbbi, terjedelmileg a kis kötet nagyobbik fele, Szabó Tamás munkája. Ő is állandó szerzőnk, de ő sem foglalkozik érdemben a megyerendszer kérdésével. Ez érthető is, hiszen a területbeosztási kérdések az utóbbi években szinte egyáltalán nem kerültek szóba. Mostanában, szemben a 2010-es választások előtti idősakkal, nem tudunk olyan nagynevű tudósról, aki a „19 megye sok, elég belőle 8 régió is” idea nagyszerű ötletével házalna a győzelemre esélyes pártoknál. De azért a középszintű önkormányzat kérdésköre mégis többet érdemelne.

Mint említettem, a záró esszét Szegvári Péter írta, utószó helyett: Miért ne hagyjuk, hogy így legyen? címmel. (Ebben már esik szó a megyekérdésről, de csak a felvetés szintjén.)

A magyar tudományos írás gyakorlatával szemben, amelyik megköveteli a pontos hivatkozásokat, ebben a kötetben a szerzők ezt a gördülékeny gondolatmenet érdekében szándékosan elhagyták. Így könyvük „csak” az ismeretterjesztő kategóriába sorolható, annak ellenére, hogy nagyon komoly tudományos megalapozású állításokat tesznek benne a szerzők.

Sárközy Tamás professzor mondta el egy veszprémi előadásában, miszerint a német típusú tudományosság igényli azt, hogy a szerzők először is igazolják azt, hogy mindent elolvastak az adott témában, amit kellett. Hivatkozzanak az elődökre, a kortárs szerzőkre, s csak ezek után írják le saját gondolataikat. Tulajdonképpen be kell bizonyítaniuk, hogy értenek a témához. Ez esetben viszont a Comitatus szerkesztői és olvasói is tudják, hogy az említett szerzők nemcsak, hogy hozzáértők, hanem a téma kiemelkedő szakértői. Nem kell ezt további hosszú, lábjegyzetelt és hivatkozásokkal teli oldalakon keresztül bizonyítaniuk.

A kötet végén azért mégis felsorolják a felhasznált irodalmat, ami viszont egy kicsit elnagyoltnak, hevenyészettnek tűnik. Mivel a kinyomtatott könyv végén még két teljes oldal üresen áll, lett volna lehetőség tovább bővíteni a források jegyzékét.

Nem valószínű, hogy például a téma egyik legnagyobb szakértőjének, Verebélyi Imrének csupán egyetlen cikkét olvasták volna a szerzők, és Zongor Gábor is legalább kétszer annyi saját művét is felsorolhatta volna.

Különösen hiányolom tőle a Comitatus 2016. évi különszámaként megjelent tanulmánykötetünket, melyben az önkormányzati fejezeteket ő írta, és kicsit aggódok is, hogy ez esetleg azt jelenti-e: az ott leírtakat ma már talán nem is vállalja, túl lépett rajtuk. Szegvári Péter viszont lényegében felsorolja az utóbbi években, a témában írt összes publikációját. Sajnálatos azonban, hogy pont a Comitatus Társadalomkutató Egyesület által kiadott kiadvány címét nem találta el. A gazdaságpolitika trubadúrja című kötetbe publikálta egyik felsorolt vitacikkét, de ez nem a Comitatus Önkormányzati Szemle Mandel Miklós 96 című különszáma, hanem megtevesztő formátuma ellenére egy önálló ISBN számú tanulmánykötet, Mandel Miklóstól/ról alcímmel. (Szerencsére a comitatus.sze honlapon a Könyvajánló fül alatt a kötet teljes terjedelmében pdf-ben fellelhető, ennek a recenziójával is adósok vagyunk.)

DOKTORI VÉDÉS

Örömmel tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy lapunk szerkesztőségi titkára, a folyóirat lelke, Pozsgai Andrea, ezév január 29-én, a Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskolájának nyilvános vitáján sikeresen megvédte doktori disszertációját. A jelölt PhD-értekezésének címe: Az agrobiodiverzitás tájléptékű megközelítése, témavezetője Hardi Tamás egyetemi tanár volt.

Az eseményen a Comitatus népes delegációval vett részt. Két, a témában elmélyült és hozzáértő munkatársunk: Oláh Miklós és Szabó Pál kérdésekkel és hozzászólásokkal érdemben is segítette a munkát, de lapunk szerkesztőbizottsági elnöke és az e sorokat író főszerkesztő is támogatónan méltatta a jelöltet és a disszertációt. (A legvisszafogottabb Hudi József alapító szerkesztő volt, aki csupán jelenlétével demonstrálta támogatását.) Mivel Pozsgai Andrea a bírálók észrevételeire is teljesen kielégítő választ adott, ezért nem volt meglepő hogy a titkos szavazáson a maximális 100%-os értékelést kapta, amit Dusek Tamás egyetemi tanár, a bizottság elnöke hirdetett ki. A dolgozat részletei remélhetően lapunk hasábjain is mielőbb napvilágot látnak. Gratulálunk!

1. fotó: A doktorjelölt és a Comitatus csapata*
Foto 1: The doctoral Candidate and the Comitatus Team

Megjegyzés: *A fotón balról jobbra: Hudi József, Oláh Miklós, Zongor Gábor,
Pozsgai Andrea, Agg Zoltán és Szabó Pál.
Note: *In the photo, from left to right: József Hudi, Miklós Oláh, Gábor Zongor,
Andrea Pozsgai, Zoltán Agg and Pál Szabó.

SZERZŐNKRE EMLÉKEZÜNK

Végezetül egy szomorú hír.

Folyóiratunk törekszik arra, hogy a gyakorlati szakemberek megosszák tapasztalataikat, így nemcsak a másikat, hanem a közelmúltra való tekintettel is. Ezért indítottunk egy új rovatot Visszatekintő címmel, melyben elsőként Páhy Ferenc, nyugalmazott ezredes írását közöltük a megyei védelmi igazgatás szervezet- és feladatrendszerének történetéről. Az írás tavalyi nyári számunkban meg is jelent. A szerző át is vehette a nyomtatott példányt, majd a közösségi médiából tudtuk meg a szomorú hírt, hogy Páhy Ferenc 78 éves korában, tavaly december 30-án eltávozott. Személyében a mindig jókedvű, munkáját felelősségteljesen végző, hatalmas szakmai tudással rendelkező kollégát gyászoljuk. Nemcsak Veszprém megyében állt helyt, hanem az ország más megyéiben is segítette a védelmi feladatok ellátá-

sát. Emlékét sem csak ez a tanulmány őrzi, hanem az Autonómia és művészet című kötetben a Zongor Gábor tiszteletére írt verse, valamint ugyanabban a kiadványban több fotón is szerepel, melyek szerkesztőbizottsági elnökünknek, a korábbi önkormányzati munkatársai által szervezett 70. évi születésnap összejövetelén készültek. Szerencsére ez a kötet a folyóirat honlapján a Könyvajánló fül alatt pdf-ben megtekinthető, így az olvasók figyelmébe ajánlom annak a 95., 68. és 30. oldalát. A verset álnéven írta, a címe: Az örök fiatalság. Most már nekünk is megmarad Feri örök fiatalnak.